

תנ"ך

הוראות

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	–	(40×1)	–	40	נקודות
פרק שני	–	(40×1)	–	40	נקודות
פרק שלישי	–	(20×1)	–	20	נקודות
סך הכול	–			100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום.

מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.

ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיקו את השאלה; כתבו את מספרה בלבד.

(2) התרכזו בנושא. שימו לב לכתב, לכתוב ולפיסוק.

הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון – התהוות האומה (40 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 1 – 2.

בשאלה שבחרתם, ענו על כל הסעיפים (לסעיף א – 12 נקודות; לסעיף ב – 14 נקודות; לסעיף ג – 14 נקודות).

1. קראו שמות, פרק י"ט.

א. קראו פסוקים א'–ח'.

(1) מהי ההבטחה של ה' לעם, ומהו התנאי לקיום הבטחה זו? (6 נקודות)

(2) הביאו מן הפסוקים ראייה אחת לקבלה המוחלטת של העם את דברי ה'. הסבירו את תשובתכם. (6 נקודות)

ב. קראו פסוקים י'–ט"ו.

(1) בפסוקים אלה מתוארות הנחיות בנוגע לעם לפני מעמד הר סיני.

ציינו שני הבדלים בין ההנחיות של ה' למשה בפסוק י' ובין ההנחיות של משה לעם בפסוק ט"ו.

(7 נקודות)

(2) קראו את פירושו של יש"ר שלפניכם לפסוק י"א.

"מזומנים ומקודשים, שיהיה גם הגוף טהור ומוכן לנבואה".

על פי פירושו של יש"ר, מהי מטרת ההנחיות לעם, ומה עשויה להיות התרומה של השינויים שעשה משה להשגת

מטרה זו? (7 נקודות)

ג. קראו פסוק ט' ופסוקים ט"ז–י"ט, וגם שמות, פרק כ', פסוקים ט"ו–י"ח (מן המילים "וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת" עד המילים "וּמֹשֶׁה נִגַּשׁ אֶל הָעָרְפֶּל אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹהִים").

קראו את פירושו של רבי חיים בן עטר שלפניכם על שמות, פרק י"ט, פסוק י"ז.

(1) "אולי שלצד חרדתם, פחדו מן ההר והוציאו משה והעמידם בתחתית ההר לקבל התורה מעומד [כשהם עומדים]".

על פי פירוש זה, הסבירו מהי מטרת פעולתו של משה בפרק י"ט, פסוק י"ז, וכיצד בקשת העם ממשה והתנהגותם

בפרק כ' מעידות כי מטרתו של משה לא הושגה. (7 נקודות)

(2) על פי פרק י"ט, פסוק ט', מהי מטרת ה' בהתגלות שלו למשה, וכיצד בקשת העם ממשה יכולה להעיד כי המטרה

הושגה? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (7 נקודות)

2. קראו **שמות**, פרק ל"ד, פסוקים א'–ט"ז, ופסוקים כ"ז–ל"ה.

א. קראו פסוקים א'–ד'.

(1) על פי פסוק א', מה מצווה ה' על משה לעשות, ומדוע הוא מצווה זאת? (6 נקודות)

(2) על פי פסוקים ב'–ד', ציינו ציווי אחד נוסף, והסבירו את מטרתו. (6 נקודות)

ב. קראו פסוקים ט'–י' וגם **שמות**, פרק ל"ג, פסוקים ב'–ג' ופסוק י"א.

דבריו של משה לה' בפסוק ט' מנוסחים כפנייה אישית.

(1) הביאו ראיה אחד לכך מפסוק זה, והסבירו התנהגות זו של משה באמצעות הכתוב ב**שמות**, פרק ל"ג, פסוק י"א.

בססו את דבריכם על הכתוב. (7 נקודות)

(2) מה הייתה ההחלטה של ה' בפרק ל"ג, פסוקים ב'–ג', ומה אפשר ללמוד על מעמדו של הנביא מן הכתוב בפרק ל"ד, פסוקים ט'–י'? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (7 נקודות)

ג. קראו פסוקים כ"ז–ל"ה.

(1) יש הטוענים כי במשך שהותו על ההר חל במשה שינוי שמאפייניו פלאיים.

הביאו מן הפסוקים הוכחה אחד לטענה זו. הסבירו את תשובתכם. (7 נקודות)

(2) נאמר על משה שהוא היה "עָנָו מְאֹד" (**במדבר**, פרק י"ב, פסוק ג').

קראו את פירוש שטיינזלץ שלפניכם לפסוק ל"ג.

"משה לא ראה לנכון להתהלך בכל עסקיו ופניו קורנות. אולי חשב שזוהי מתנה נכבדה שקיבל מעם ה' שאין לחשוף אותה בכל עת".

על פי פירוש זה, כיצד באה לידי ביטוי ענוותו של משה? הסבירו את דבריכם. (7 נקודות)

פרק שני – נושאי הבחירה (40 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 3-7.

בשאלה שבחרתם, ענו על כל הסעיפים (לסעיף א – 12 נקודות; לסעיף ב – 14 נקודות; לסעיף ג – 14 נקודות).

שיבת ציון

3. קראו **יחזקאל**, פרק ל"ז.

א. קראו פסוקים ט"ו-כ'.

(1) בפסוקים אלה ה' מבקש מיחזקאל לקחת שני עצים ולעשות בהם כמה פעולות.

על פי פסוק ט"ז, מה מסמל כל אחד מן העצים? (6 נקודות)

(2) על פי פסוקים י"ז-כ', מהי הפעולה שיחזקאל עושה, ומהו המסר שהוא מבקש להעביר לעם? הסבירו את דבריכם.

(6 נקודות)

ב. קראו פסוקים כ"א-כ"ו.

בפסוקים אלה המילים "עוד" ו"עולם" הן מילים מנחות.

הסבירו מהו המסר הלאומי ומהו המסר הדתי שהנביא יחזקאל מבקש להעביר לעם באמצעות מילים אלה.

(14 נקודות)

ג. קראו פסוקים כ"ו-כ"ח.

(1) מהי החשיבות של המקדש בעבור עם ישראל, ומהי חשיבותו בעבור שאר העמים? בססו את דבריכם על הכתוב.

(7 נקודות)

(2) קראו גם **עזרא**, פרק א', פסוקים א'-ג'.

הסבירו בנוגע לעם ישראל אן בנוגע לשאר העמים כיצד חשיבות המקדש באה לידי ביטוי בהצהרת כורש.

בססו את דבריכם על הכתוב. (7 נקודות)

נביא ונבואה

4. קראו ירמיה, פרק א'.

א. קראו פסוקים א'–ג'.

בפסוקים אלה מתוארים פרטי מידע בנוגע לירמיהו הנביא ולתקופה שבה התנבא.

צינו פרט מידע אחד מן הפסוקים, והסבירו מהו לדעתכם הקושי שהוא עלול לגרום לירמיהו כנביא. (12 נקודות)

ב. קראו פסוקים ה'–ט'.

(1) מהו החשש שירמיהו מביע בנוגע ליכולתו להיות נביא, וכיצד ה' מעודד אותו בדיבור ובמעשה? הסבירו את דבריכם,

ובססו אותם על הכתוב. (7 נקודות)

(2) קראו גם את המדרש שלפניכם על פסוק ה'.

"ענה ירמיהו ואמר לפני הקדוש ברוך הוא: ריבוננו של עולם! איני יכול להתנבאות [להתנבא] עליהם, איזה נביא

יצא להם ולא ביקשו להורגו? עמדו [העמדת] להם [את] משה ואהרן - לא ביקשו לרגום אותם באבנים?!"

(פסיקתא רבתי, כ"ו, א')

לדעתכם, האם החשש שמביע ירמיהו במדרש עולה בקנה אחד עם החשש שציננתם בתת-סעיף (1)?

הסבירו את דבריכם. (7 נקודות)

ג. קראו פסוקים י"א–י"ח ואת ההסבר שלפניכם.

"עץ השקד הוא העץ שפורח ראשון מבין עצי הפרי והוא יכול לסמל זריזות או נחישות".

(מעובד על פי הלכסיקון המקראי, מ' סוליאלי ומ' ברכוז, תל אביב, תשכ"ה, עמ' 877)

הסבירו כיצד שתי המשמעויות הסמליות של השקד באות לידי ביטוי בפסוקים י"ז–י"ח. (14 נקודות)

חוק וחברה

5. קראו **דברים**, פרק ט"ז, פסוקים א'–כ'.

א. קראו פסוקים י"א–ט"ז.

הביטויים המוזכרים בפסוק י"א ובפסוק י"ד משותפים לחג השבועות ולחג הפסח.

(1) על פי פסוקים אלה, הסבירו דרישה חברתית אחת המשותפת לשני החגים האלה, וכיצד הכתוב בפסוק י"ב מנמק דרישה זו. בססו את דבריכם על הכתוב. (9 נקודות)

(2) על פי פסוק ט"ז, הסבירו ציווי אחד המשותף לשלושת החגים המוזכרים בפרק זה. (3 נקודות)

ב. קראו פסוקים ט'–ט"ו.

(1) הסבירו קשר חקלאי אחד בין חג שבועות ובין חג סוכות. בססו את דבריכם על הכתוב. (7 נקודות)

(2) קראו את דברי י' קויפמן שלפניכם.

"האידיאה [התפיסה] השלטת של חג הטבע הישראלי היא שמחה והודיה על מתנת ה'... החג הוא חג האל, המושל בכול ונותן הכול... מה שמובא למקדשו הוא מבע של תודה והכרת טובה על מתנותיו לאדם".

(מעובד על פי י' קויפמן, תולדות האמונה הישראלית, כרך א', עמ' 577)

הביאו מן הפסוקים דוגמה אחת המבססת את דברי י' קויפמן. הסבירו את דבריכם. (7 נקודות)

ג. קראו פסוקים י"ח–כ'.

(1) ציינו שתי דרישות מן השופטים, והסבירו מהי לדעתכם התרומה של כל אחת מהן לעשיית משפט צדק. (7 נקודות)

(2) יש הטוענים כי המילה "תִּדְרֹךְ" (פסוק כ') מלמדת שצדק אינו בא מעצמו אלא יש לפעול למענו באופן יזום. על פי טענה זו, הסבירו כיצד לדעתכם הדרישה "צִדְקָה צִדְקָה תִּדְרֹךְ" (פסוק כ') יכולה להוביל לחברה מתוקנת. (7 נקודות)

מזמורי תהלים

6. קראו **תהלים**, פרק קכ"ח.

א. על פי המזמור, האדם ההולך בדרכי האל זוכה לברכות.

הביאו מן המזמור שתי ברכות שקשורות לתחום המשפחה, והסבירו אותן. (12 נקודות)

ב. קראו פסוקים ב'–ד'.

קראו גם **בראשית**, פרק ג', פסוק י"ז שלפניכם.

"וְלֹאֲדָם אָמַר כִּי שָׁמַעַתְּ לְקוֹל אֲשֶׁתְּךָ וַתֹּאכַל מִן הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵאמֹר לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ אֶרְוָה הָאֲדָמָה בְּעִבּוּרְךָ בְּעִצְבוֹן תֹּאכְלֶנָּה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ".

הביאו מן המזמור שתי דוגמאות שבהן באה לידי ביטוי תפיסת עולם המנוגדת לזו שבפסוק י"ז. הסבירו את דבריכם. (14 נקודות)

ג. קראו פסוקים ד'–ו' וגם **תהלים**, פרק קכ"ב, פסוקים ו'–ט'.

בכל אחד מן המזמורים בא לידי ביטוי הקשר בין ההיבט האישי ובין ההיבט הלאומי.

הביאו מכל אחד מן המזמורים דוגמה אחת לקשר זה. הסבירו את דבריכם. (14 נקודות)

ספרות החוכמה – הרהורים על החיים

7. קראו **קהלת**, פרק א'.

א. קראו פסוקים א'–ד' ופסוקים י'–י"א.

קהלת טוען שכל הדברים בחיי האדם הם חסרי משמעות מכיוון שהאדם הוא בן חלוף. הביאו ראיה אחת מפסוקים א'–ד' וראיה אחת מפסוקים י'–י"א המבססות את טענתו של קהלת. הסבירו את דבריכם. (12 נקודות)

ב. קראו פסוקים ה'–ט'.

(1) קראו את דבריו של י' קליין שלפניכם.

"קהלת מטעים [מסביר] כי התהליכים שבטבע סובבים במעגל חוזר, בלתי משתנה, שאינו שואף לשום מטרה והוא חסר כל משמעות".

(עולם התנ"ך, קהלת, ירושלים, רמת גן, תשמ"ח, עמ' 18)

הביאו מן הכתוב דוגמה אחת לדבריו של י' קליין. הסבירו את דבריכם. (7 נקודות)

(2) על פי פסוק ח', מדוע לדעתכם המסקנה של קהלת היא שאי אפשר להבין את עולם הטבע? הסבירו את דבריכם. (7 נקודות)

ג. קראו פסוקים י"ג–י"ח.

(1) מהי המסקנה של קהלת בפסוק י"ח, וכיצד דבריו בפסוקים י"ג–ט"ו מובילים למסקנה זו? הסבירו את דבריכם. (7 נקודות)

(2) קראו גם **קהלת**, פרק ב', פסוקים י"ד–י"ז.

הסבירו כיצד הכתוב בפסוקים אלה מחזק את המסקנה של קהלת בפרק א', פסוק י"ח. (7 נקודות)

פרק שלישי – קטע להבנה ולניתוח (20 נקודות)

ענו על סעיף א – **חובה** (12 נקודות) ועל אחד מן הסעיפים ב–ד (8 נקודות).

8. קראו **שמואל א**, פרק ט', פסוקים א'–כ"א.

ענו על סעיף א – **חובה**.

א. קראו פסוקים א'–ד' ופסוקים ט"ו–י"ז.

(1) על פי פסוקים א'–ד', איזו משימה הטיל אביו של שאול על בנו? (5 נקודות)

(2) על פי פסוקים ט"ו–ט"ז, מה גילה ה' לשמואל בנוגע למטרת השליחות הלאומית של שאול? (7 נקודות)

ענו על אחד מן הסעיפים ב–ד.

ב. קראו פסוקים ד'–י'.

(1) הסבירו קושי אחד ששאל מציג לנערו, ואת הפתרון שהנער מציע. (5 נקודות)

(2) הביאו דוגמה אחת להתנהגותו של שאול המעידה על אישיותו החיובית. הסבירו את דבריכם. (3 נקודות)

ג. קראו פסוקים י"א–ט"ז.

בדרכו של שאול למלא את המשימה שהטיל עליו אביו, הוא נתקל בנערות שיצאו לשאוב מים ושואל אותן:

"הֲיֵשׁ בָּזָה הָרֶאָה [נביא]?" תשובתן של הנערות ארוכה ומפורטת.

(1) קראו את המדרש שלפניכם.

"כל האורך הזה למה? מביטות בנויו [ביופיו] של שאול היו, ולא היו שבעות ממנו".

(ילקוט שמעוני, נ"ך, ק"ח)

על פי דברי המדרש, מדוע ענו הנערות על שאלתו של שאול באריכות ולא בקיצור? (3 נקודות)

(2) בפסוקים י"ב–י"ג המילה המנחה "היום" מוזכרת שלוש פעמים. כל אזכור מבטא את חשיבות היום הזה בעבור

שמואל, בעבור העם ובעבור שאול.

הסבירו את החשיבות של יום זה בעבור שמואל אן בעבור העם אן בעבור שאול. (5 נקודות)

ד. קראו פסוקים ו'–ז' ופסוקים י"ט–כ"א.

(1) על פי פסוק ו', מדוע שאול רוצה לפגוש את הנביא שמואל, ומה עשוי להפתיע את שאול בדבריו של שמואל

בפסוקים י"ט–כ' הסבירו את דבריכם. (5 נקודות)

(2) על פי פסוק כ"א, מדוע תגובתו של שאול על דבריו של שמואל מעידה על צניעותו? הסבירו את דבריכם.

(3 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך